

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ حدود و تعزیرات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: باقر اسکندری

تاریخ: ۱۳۹۶/۶/۲۷

آیا حجاب جزو ضروریات دین است؟ مجازات کسی که حجاب را شرعی و دستور دینی نمی‌داند چیست؟
حد و تعزیر زن بدحجاب یا بی‌حجاب چقدر است؟ آیا اصلاً حاکم مسلمان (در صورت استقرار حکومت منصوب از سوی خداوند) مجاز به تعزیر و مجازات مرد و زن بدپوشش است؟
از تلاش‌های شما برای آماده‌سازی زمین خداوند برای ذخیره خداوند بسیار سپاس‌گزار و ممنونم. به امید سقوط طواغیت و اعتلای پرچم البیعة لله

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۶/۷/۵

لطفاً به نکات زیر توجه فرمایید:

۱. بنا بر مبنای علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی، «ضروری اسلام هر چیزی است که از صریح کلام خداوند در کتابش دانسته می‌شود»^۱ و با این وصف، وجوب حجاب ضروری اسلام است؛ چراکه از صریح کلام خداوند در کتابش مانند آیه‌ی ۳۱ سوره‌ی نور و آیه‌ی ۵۹ سوره‌ی احزاب دانسته می‌شود.^۲ این در حالی است که منکر ضروری اسلام، مسلمان نیست؛ چراکه در واقع آیات خداوند را انکار می‌کند و خداوند فرموده است: «وَمَا يَجْعَدُ بآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ»^۳؛ «و آیات ما را جز کافران انکار نمی‌کنند». با این وصف، کسی که «حجاب را شرعی و دستور دینی نمی‌داند»، هرگاه مدعی مسلمانی باشد، منافق است و هرگاه پس از ادعای مسلمانی، اظهار کفر کند، مرتد محسوب می‌شود و مجازات مرتد معلوم است.^۴

۱. بازگشت به اسلام، ص ۴۳

۲. بنگرید به: پرسش و پاسخ ۱۳۸.

۳. العنکبوت/ ۴۷

۴. بنگرید به: پرسش و پاسخ ۱۸۱.

۲. ضروری اسلام، اعتقاد به حجابی است که در قرآن واجب شده است، نه التزام به آن و با این وصف، کسی که به آن ملتزم نیست، هرگاه به آن معتقد باشد، منافق یا مرتد محسوب نمی‌شود، بلکه تنها مسلمانی گناه کار است. البته عدم رعایت حجاب، از گناهان کبیره نیست؛ چراکه خداوند در کتابش آن را مستوجب آتش ندانسته، ولی روشن است که اصرار بر آن -مانند اصرار بر هر یک از گناهان صغیره- از گناهان کبیره محسوب می‌شود و به معنای فسق است؛ با توجه به اینکه خداوند در وصف «متقین»، «محسنین» و «عاملین» فرموده است: **﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ وَاللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾**^۱؛ «و کسانی که چون کار زشتی انجام می‌دهند یا به خودشان ستم می‌کنند خداوند را به یاد می‌آورند، پس برای گناهانشان استغفار می‌کنند و چه کسی جز خداوند گناهان را می‌آمرزد و بر کاری که کردند اصرار نمی‌ورزند در حالی که می‌دانند».

۳. در اسلام حدی برای زنی که حجاب را رعایت نمی‌کند، تعیین نشده و تعزیر او نیز در میان سلف صالح سابقه نداشته و این از آن رو بوده که چنین زنی در میان آنان بسیار نادر بوده است. زنان مسلمان در قرون متمادی حجاب را به عنوان فرهنگی جاافتاده و عرفی همگانی رعایت می‌کرده‌اند و هیچ نیازی به مجازات آنان به سبب عدم رعایت آن احساس نمی‌شده است. عدم رعایت آن تنها در قرن اخیر و پس از به قدرت رسیدن حاکمانی غربزده و از فرنگ برگشته در برخی کشورهای اسلامی و نیز سستی و کوتاهی عالمان مسلمان در تعلیم و تربیت مسلمانان شیوع یافته و به یک معضل اجتماعی با پی‌آمدهای مختلف تبدیل شده است. آری، از برخی روایات دانسته می‌شود که عدم رعایت حجاب توسط مردان، در صدر اسلام مصادیقی داشته، هر چند بیشتر این مصادیق ناشی از فقر و کمبود لباس بوده است؛ چنانکه به عنوان نمونه، از طرق فراوانی روایت شده است که زنان در زمان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم امر می‌شدند که پیش از مردان سر از سجده برندارند؛ چراکه شلوار مردان بسیار تنگ و کوچک بوده، تا حدی که امکان داشته است عورت آنان در سجده معلوم شود^۲؛ همچنانکه از عمرو بن سلمة روایت شده است که گفت: **«لَمَّا كَانَ يَوْمَ الْفَتْحِ جَعَلَ النَّاسُ يَمْرُونَ عَلَيْنَا قَدْ جَاؤُوا مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَأَذُّو مِنْهُمْ فَأَسْمَعُ حَتَّى حَفِظْتُ قُرْآنًا فَكُنْتُ أَقْرَأُ وَأَنَا غَلَامٌ فَجَاءَ أَبِي بِإِسْلَامِ قَوْمِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَوْمَكُمْ أَكْثَرُكُمْ قُرْآنًا، فَتَنظَرُوا فَمَا وَجَدُوا فِيهِمْ أَحَدًا أَكْثَرَ قُرْآنًا مِنِّي، فَقَدَّمُونِي فَكُنْتُ أُوْمُهُمْ وَعَلَيَّ بُرْدَةٌ لِي صَغِيرَةٌ صَفْرَاءُ، فَكُنْتُ إِذَا سَجَدْتُ تَكَشَّفَتْ عَنِّي فَتَبْدُو عَوْرَتِي، فَقَالَتِ امْرَأَةٌ مِنَ النِّسَاءِ: وَاؤُوا عَنَّا عَوْرَةَ قَارِئِكُمْ، فَاسْتَرُوا لِي قَمِيصًا عَمَانِيًّا،**

۱. آل عمران / ۱۳۵

۲. بنگرید به: مسند أحمد، ج ۳، ص ۱۶ و ج ۵، ص ۳۳۱؛ صحیح البخاری، ج ۱، ص ۹۵؛ صحیح مسلم، ج ۲، ص ۳۲؛ سنن أبي داود، ج ۱، ص ۱۴۹ و ۱۹۵؛ سنن النسائي، ج ۲، ص ۷۰؛ قرب الإسناد للحميري، ص ۱۸؛ من لا يحضره الفقيه لابن بابويه، ج ۱، ص ۳۹۶؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۲، ص ۲۴۱.

فَمَا فَرِحْتُ بِشَيْءٍ بَعْدَ الْإِسْلَامِ فَرِحِي بِهِ»^۱؛ «وقتی روز فتح (مکه) شد، مردم بر ما می‌گذشتند، در حالی که از نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم می‌آمدند، پس من به آن‌ها نزدیک می‌شدم و از آن‌ها می‌شنیدم تا آن گاه که آیاتی از قرآن را حفظ کردم، پس قرائت می‌کردم در حالی که نوجوانی بودم، پس پدرم (خبر) اسلام قومش را برای رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم برد، پس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: کسی از شما که بیشتر قرآن می‌داند شما را امامت کند، پس نگاه کردند و کسی را در میان خود نیافتند که از من بیشتر قرآن بداند، پس من را پیش کردند، پس من آن‌ها را امامت می‌کردم در حالی که پارچه‌ی کوچک سفیدی بر پا داشتم که چون به سجده می‌رفتم از من کنار می‌رفت و عورتم نمایان می‌شد، تا اینکه زنی از زن‌ها گفت: عورت قاری‌تان را از ما بیوشانید! پس برای من یک پیراهن عمانی خریدند، پس بعد اسلام از چیزی به اندازه‌ی آن خوشحال نشدم!». همچنین، برخی از این مصادیق نیز غیر عمدی و ناشی از سهو بوده و تبعاً مستحق مجازات محسوب نمی‌شده است؛ چنانکه به عنوان نمونه، از مسور بن مخرمه روایت شده است که گفت: **«أَقْبَلْتُ بِحَجْرٍ أَحْمَلُهُ ثَقِيلٍ وَعَلَيَّ إِزَارٌ خَفِيفٌ قَالَ: فَانْحَلْ إِزَارِي وَمَعِيَ الْحَجَرُ لَمْ أَسْتَطِعْ أَنْ أَضَعَهُ حَتَّى بَلَغْتُ بِهِ إِلَيَّ مَوْضِعِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: اذْجِعْ إِلَيَّ ثَوْبِكَ فَحُدَّهُ وَلَا تَمْشُوا عُرَاةً»^۲**؛ «در حالی که سنگ گرانی در دست داشتم و شلوار سستی به پایم بود می‌آمدم، پس ناگاه شلوارم افتاد، در حالی که سنگ در دستم بود، پس نتوانستم آن را به زمین بگذارم تا اینکه به جای خودش رساندم، پس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به من فرمود: برگرد و لباست را بردار و برهنه راه نروید». با این حال، مصادیقی نیز از عدم رعایت حجاب توسط مردان در صدر اسلام گزارش شده که ناشی از تعمد و بی‌مبالاتی آنان بوده و با این حال، به تعزیر آنان نینجامیده است؛ چنانکه به عنوان نمونه، از عبد الله بن حرث بن جزء زبیدی روایت شده است که گفت: **«أَنَّهُ مَرَّ وَصَاحِبٌ لَهُ بَايْمَنَ وَفَيْتَةٌ مِنْ قَرَيْشٍ قَدْ حَلُّوا أُرُؤَهُمْ فَجَعَلُوهَا مَحَارِيقَ يَحْتَلِدُونَ بِهَا وَهُمْ عُرَاةٌ، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَلَمَّا مَرَرْنَا بِهِمْ قَالُوا: إِنَّ هَؤُلَاءِ قَسِيصُونَ قَدَعُوهُمْ، ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ عَلَيْهِمْ، فَلَمَّا أَبْصَرُوهُ تَبَدَّدُوا، فَرَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مُغْضَبًا حَتَّى دَخَلَ وَكُنْتُ أَنَا وَرَاءَ الْحُجْرَةِ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: سُبْحَانَ اللَّهِ، لَا مِنْ اللَّهِ اسْتَحْيُوا وَلَا مِنْ رَسُولِهِ اسْتَنْزُوا، وَأَمُّ أَيْمَنَ عِنْدَهُ تَقُولُ: اسْتَغْفِرْ لَهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَبِلَايٍ مَا اسْتَغْفَرَ لَهُمْ»^۳**؛ «او و همراهش بر ایمن و گروهی از قریش گذشتند که شلوارهای خود را درآورده بودند و به نوعی تازیانه تبدیل کرده بودند و (گویا از سر بازی) بر یکدیگر می‌زدند، در حالی که برهنه بودند، پس چون ما بر آن‌ها گذشتیم (به شوخی) گفتند: این‌ها کشیش هستند ره‌اشان کنید! سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به سوی آن‌ها بیرون آمد، پس چون او را دیدند پراکنده شدند،

۱. مسند أحمد، ج ۵، ص ۳۰ و ۷۱؛ صحیح البخاری، ج ۵، ص ۹۶؛ سنن أبي داود، ج ۱، ص ۱۴۱؛ سنن النسائي، ج ۲، ص ۷۱؛ سنن الدارقطني، ج ۲، ص ۳۱؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۳، ص ۹۱
 ۲. صحیح مسلم، ج ۱، ص ۱۸۴؛ سنن أبي داود، ج ۲، ص ۲۵۱؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۲، ص ۲۲۵
 ۳. مسند أحمد، ج ۴، ص ۱۹۱؛ مسند أبي يعلى، ج ۳، ص ۱۱۰

پس رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ با حالت خشم بازگشت تا اینکه داخل شد، در حالی که من بیرون حجره بودم، پس شنیدم می‌فرماید: سبحان الله! نه از خداوند شرم می‌کنند و نه از پیامبرش می‌پوشانند! در حالی که امّ ایمن نزد او بود، پس گفت: برایشان استغفار کن ای رسول خدا! پس با تأخیر بسیاری برایشان استغفار کرد» و از علی بن ابی طالب روایت شده است که فرمود: «إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رَأَى قَوْمًا يَغْتَسِلُونَ فِي النَّهْرِ عَرَاةً لَيْسَ عَلَيْهِمْ أُرْزُ، فَوَقَفَ فَتَنَادَى بِأَعْلَى صَوْتِهِ، فَقَالَ: ﴿مَا لَكُمْ لَا تَزُجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا﴾^۱؛ «پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ گروهی را دید که با حالت برهنه در رود غسل می‌کنند و شلواری به پایشان نیست، پس ایستاد و با آواز بلند فرمود: <شما را چه می‌شود که وقاری برای خداوند امید ندارید؟!>» و از مجاهد روایت شده است که گفت: «لَمَّا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بِالْحَدِيثِيَّةِ وَعَلَيْهِ ثَوْبٌ مَسْتُورٌ عَلَيْهِ، هَبَّتِ الرِّيحُ فَكَشَفَتْ الثَّوْبَ عَنْهُ فَإِذَا هُوَ بِرَجُلٍ يَغْتَسِلُ عُرْيَانًا بِالْبَرَّازِ، فَتَغَيَّظَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! اتَّقُوا اللَّهَ وَاسْتَحْيُوا مِنَ الْكِرَامِ، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا تُقَارِقُكُمْ إِلَّا عِنْدَ إِحْدَى ثَلَاثٍ، إِذَا كَانَ الرَّجُلُ يُجَامِعُ امْرَأَتَهُ وَإِذَا كَانَ فِي الْخَلَاءِ، قَالَ: وَنَسِيتُ الثَّالِثَةَ، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: فَإِذَا اغْتَسَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَارَ بِالْأَعْسَالِ إِلَى جِدَارٍ، أَوْ إِلَى جَنْبِ بَعِيرٍ، أَوْ يَسْتُرَ عَلَيْهِ أَحْوَهُ»^۲؛ «در حالی که پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در حدیبیه بود و در برابر او پرده‌ای آویخته بود، ناگاه بادی وزید و پرده را کنار زد، پس مردی را دید که برهنه در فضای باز غسل می‌کند، پس پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به خشم آمد و فرمود: ای مردم! از خداوند بترسید و از کریمان شرم کنید؛ چراکه فرشتگان جز در سه وقت از شما جدا نمی‌شوند: وقتی که مرد با زنش نزدیکی می‌کند و وقتی که در مستراح است، (راوی) می‌گوید: من سومی را فراموش کردم، سپس پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: هرگاه یکی از شما غسل می‌کند باید برای غسل کردن پشت دیواری یا کنار شتری پنهان شود یا برادرش برایش پرده‌ای نگاه دارد» و از عطاء روایت شده است که گفت: «لَمَّا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بِالْأَبْوَاءِ أَقْبَلَ فَإِذَا هُوَ بِرَجُلٍ يَغْتَسِلُ بِالْبَرَّازِ عَلَى حَوْضٍ، فَرَجَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ فَلَمَّا رَأَوْهُ قَائِمًا حَرَجُوا إِلَيْهِ مِنْ رِحَالِهِمْ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ حَيِّيُّ يُحِبُّ الْحَيَاءَ وَسَتِيرٌ يُحِبُّ السُّتْرَ، فَإِذَا اغْتَسَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَارَ»^۳؛ «در حالی که پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در آب‌ء بود، ناگاه مردی را دید که بدون پوشش کنار حوضی غسل می‌کند، پس پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بازگشت و ایستاد، پس چون او را ایستاده دیدند از نزد وسایل خود به سویش آمدند، پس فرمود: هرآینه خداوند باحیا است و حیا را دوست می‌دارد و پوشیده است و پوشیدگی را دوست می‌دارد، پس هرگاه یکی از شما غسل می‌کند باید پنهان شود» و از ابن جریج روایت شده است که گفت: «بَلَّغْنِي أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حَرَجَ

۱. نوح/ ۱۳

۲. مصنف عبد الرزاق، ج ۱، ص ۲۸۶

۳. مصنف عبد الرزاق، ج ۱، ص ۲۸۵

۴. مصنف عبد الرزاق، ج ۱، ص ۲۸۸

فَإِذَا هُوَ بِأَجِيرٍ لَهُ يُغْتَسَلُ فِي الْبِرَازِ، فَقَالَ: لَا أَرَاكَ تَسْتَحْيِي مِنْ رَبِّكَ، خُذْ إِجَارَتَكَ لَا حَاجَةَ لَنَا بِكَ»^۱؛
 «به من رسیده است که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بیرون آمد، پس اجیر خود را دید که در فضای باز غسل می کند، پس فرمود: نمی بینم که از پروردگارت حیا کنی، مزدت را بگیر، ما را به تو حاجتی نیست» و از عامر بن ربیعة روایت شده است که گفت: **«أَتَى عَلَيْنَا عَلِيٌّ وَنَحْنُ نَغْتَسِلُ يَصُبُّ بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَقَالَ: أَتَغْتَسِلُونَ وَلَا تَسْتَحْيُونَ؟ وَاللَّهِ إِنِّي لَأُخْشَى أَنْ تَكُونُوا خَلْفَ الشَّرِّ»^۲؛** «علی به نزد ما آمد، در حالی که ما غسل می کردیم و برخی مان بر روی برخی دیگر آب می ریختیم، پس فرمود: آیا در حالی غسل می کنید که خودتان را نمی پوشانید؟! به خدا قسم من می ترسم که شما آیندگان شری باشید». از این قبیل روایات استنباط می شود که پیامبر و علی بن ابی طالب با وجود حاکمیت بر مسلمانان، در مواجهه با کسانی که حجاب را رعایت نمی کردند، به تذکر و توبیخ بسنده می فرمودند و به تعزیر آنان نمی پرداختند. آری، روایتی از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رسیده است که بر جواز تعزیر آنان دلالت دارد؛ چنانکه از إسماعیل بن أمیة روایت شده است که گفت: **«ذَهَبَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ وَأَبُو بَكْرٍ أَوْ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ إِلَى غَدِيرِ بَطَاهِرِ الْحَرَّةِ فَأَغْتَسَلَا، فَرَجَعَا، فَأُخْبِرَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنْ مَخْرَجِهِمَا، حَتَّى أُخْبِرَا عَنْ أَغْتَسَالِهِمَا، قَالَ: فَكَيْفَ فَعَلْتُمَا؟ قَالَ: سَتَرْتُ عَلَيْهِ حَتَّى إِذَا اغْتَسَلَ سَتَرْتُ عَلَيَّ حَتَّى اغْتَسَلْتُ، قَالَ: لَوْ فَعَلْتُمَا غَيْرَ ذَلِكَ لَأَوْجَعْتُكُمَا ضَرْبًا»^۳؛**
 «عبد الرحمن بن عوف و ابو بکر یا خالد بن ولید به آبگیری در پشت حَرّه رفتند و غسل کردند و بازگشتند، پس به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از رفتن خود خبر دادند، تا اینکه از غسل کردنشان خبر دادند، فرمود: چطور کردید؟ گفت: من برای او پرده ای گرفتم تا اینکه غسل کرد، سپس او برای من پرده ای گرفت تا اینکه غسل کردم، فرمود: اگر طور دیگری می کردید شما را با زدن به درد می آوردم». این به معنای جواز تعزیر کسانی است که حجاب واجب را رعایت نمی کنند و از این رو، روایت شده است که عمر بن عبد العزیز صاحب حَمَام را عقوبت می کرد و کسی که بدون لنگ وارد آن می شد را تازیانه می زد^۴ و این موافق با قاعده و موافق با کتاب خداوند است؛ زیرا قاعده آن است که هر جرمی، قابلیت مجازات در دنیا را دارد و عدم رعایت حجاب - خصوصاً هرگاه جنبه ای اجتماعی پیدا کند- از این قاعده مستثنا نیست و آن هنگامی است که عرفاً به اشاعه ای فحشا در میان مسلمانان بینجامد؛ چراکه خداوند فرموده است: **﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾^۵؛** «هرآینه کسانی که دوست می دارند فحشا در میان کسانی که ایمان آوردند شیوع یابد، برایشان در دنیا و آخرت عذابی دردناک است و خداوند می داند و شما نمی دانید»؛ با توجه به اینکه عذابی دردناک در دنیا، چیزی جز حد یا تعزیر نیست.

۱. مصنف عبد الرزاق، ج ۱، ص ۲۸۹

۲. مصنف عبد الرزاق، ج ۱، ص ۲۸۷

۳. مصنف عبد الرزاق، ج ۱، ص ۲۸۵

۴. بنگرید به: مصنف ابن أبي شيبة، ج ۱، ص ۱۳۴.

۵. التور / ۱۹

با این وصف، تعزیر زن یا مردی که عمداً با ظاهری شهوت‌انگیز به میان مسلمانان می‌آید و آگاهانه آنان را به سوی فحشا تحریک می‌کند، وظیفه‌ی حاکم اسلامی است، هر چند وظیفه‌ی او به تعزیر چنین کسی محدود نیست، بل پیش از تعزیر چنین کسی، موظف است که اولاً عقاید و احکام اسلام را به درستی تبیین کند و ثانیاً تقوا و مکارم اخلاق را به خوبی ترویج دهد و ثالثاً ازدواج را خصوصاً برای جوانان تسهیل و بنیاد خانواده را تحکیم کند و رابعاً با تبلیغات کافران و سایر عوامل شیوع فحشا در میان مسلمانان مقابله نماید؛ چراکه بدون این اقدامات پیشگیرانه و ضروری، تعزیر چنین کسی متناسب و عادلانه نیست و مانند قطع کردن دست کسی است که از روی گرسنگی و عدم دسترسی به غذا، به دزدیدن نان اقدام کرده است! از اینجا دانسته می‌شود که هرگاه حاکم اسلامی به وظایف خود عمل کند، زمینه‌ای برای شیوع فحشا و عدم رعایت حجاب در میان مسلمانان باقی نمی‌ماند و این کاری است که تنها از خلیفه‌ی خداوند در زمین بر می‌آید، نه از هر عمامه بر سر یا کت و شلوار پوشیده‌ای!

۴. تعزیر، لزوماً به معنای شلاق زدن یا حبس کردن نیست، بل می‌تواند در الزام مجرم به انجام کاری مصداق باشد که به افزایش علم و تقوای او کمک می‌کند؛ مانند الزام او به حضور در مدارس یا مجالس اهل علم و با این وصف، غرض قاضی از تعزیر او، باید اصلاح او باشد؛ چراکه او برادر یا خواهر مسلمانش است و مسلمانان ولی و دوست یکدیگرند و باید برای اصلاح یکدیگر کوشش کنند. وانگهی تعزیر باید با جرم و مجرم متناسب باشد و نباید خود به جرمی دیگر تبدیل شود، به این صورت که آبروی مسلمانی را به غیر حق بریزد یا مال او را به غیر ضرورت تلف کند؛ چراکه ممکن است گناه چنین کاری از گناه عدم رعایت حجاب بزرگ‌تر باشد.

۵. کوشش برای اصلاح زن و مردی که حجاب اسلامی را رعایت نمی‌کنند، به حاکم اسلامی محدود نیست؛ زیرا این کار مصداق امر به معروف و نهی از منکر است که تکلیف مشترک همه‌ی مسلمانان محسوب می‌شود؛ چنانکه خداوند فرموده است: **﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾**^۱؛ «و مردان و زنان مؤمن برخی اولیاء برخی دیگرند، به معروف امر و از منکر نهی می‌کنند» و آن پیش از هر چیز با «قول لَیْنٍ» یعنی گفتار نرم انجام می‌شود؛ چنانکه خداوند فرموده است: **﴿فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَیِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَحْشَى﴾**^۲؛ «پس با او به گفتاری نرم سخن گوید، باشد که متذکر شود یا (از خداوند) بترسد» و البته به متذکر شدن هر کسی که ایمان داشته باشد می‌انجامد؛ چنانکه خداوند فرموده است: **﴿وَذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾**^۳؛ «و تذکر بده؛ چراکه تذکر به مؤمنان سود می‌رساند»، هر چند مرتدان و منافقان را آزرده و خشمگین می‌سازد؛ چنانکه خداوند فرموده است: **﴿وَإِذَا تَنَلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ﴾**

۱. التوبة / ۷۱

۲. طه / ۴۴

۳. الذاریات / ۵۵

يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۗ قُلْ أَفَأَنْتُمْ بَشَرٌ مِّنْ دَلِكُمْ ۗ النَّارُ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ وَبُئْسَ الْمَصِيرُ؛ «و هنگامی که آیات روشن ما بر آنان خوانده می‌شود، در روی کسانی که کافر شدند زشتی را می‌بینی! نزدیک است به کسانی که آیات ما را بر آنان می‌خوانند، حمله کنند! بگو آیا پس شما را به چیزی بدتر از آن خبر بدهم؟! آتش که خداوند به کسانی که کافر شدند، وعده‌اش داده و بد جایگاهی است». بی‌گمان بخش قابل توجهی از شیوع فحشا و عدم رعایت حجاب در میان مسلمانان، ناشی از ترک فریضه‌ی امر به معروف و نهی از منکر توسط آنان است و با این وصف، نمی‌توان همه‌ی گناه آن را بر گردن حاکمان ظالم و عالمان خائن انداخت، بل می‌توان گفت که بخش قابل توجهی از ظلم حاکمان ظالم و خیانت عالمان خائن نیز ناشی از سستی و کوتاهی مسلمانان در عمل به فریضه‌ی امر به معروف و نهی از منکر است؛ با توجه به اینکه اگر مسلمانان به تکلیف خود در این زمینه عمل می‌کردند و از دانش و اهتمام کافی برای آن برخوردار بودند، هیچ‌گاه حاکمان ظالم و عالمان خائن زمام دنیا و دین آنان را به دست نمی‌گرفتند و نمی‌توانستند با ظلم و خیانت خود، زمینه‌ی دور شدن فرزندان‌شان از عقاید و احکام اسلام را فراهم سازند؛ چنانکه علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی با اشاره به این نکته‌ی مهم، خطاب به آنان فرموده است:

«اگر شما آگاه بودید، اینان بر شما سلطه نمی‌یافتند و اگر شما دانا بودید، اینان بر شما چیره نمی‌شدند! آیا در تاریکی شب نیست که دزد به خانه می‌آید و در آب گل‌آلود نیست که ماهی به تور می‌افتد؟!»^{۱، ۲}

توفیق همه‌ی مسلمانان جهان در بازگشت به اسلام حقیقی و التزام به عقاید و احکام آن را از درگاه خداوند مهربان مسئلت داریم؛ چراکه این خیر دنیا و آخرت آنان و شرط عبورشان از بحران‌ها و معضلات کنونی است.

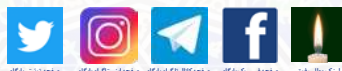
پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی
مجلسین ایالتی و خبرگزاری منبرها

۱. الحج / ۷۲
۲. نامه‌ی ۳

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.